

ความรุนแรงภายในครอบครัวจังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2560-2563

Domestic Violence Loei Province 2017-2020

น้ำทิพย์ สุทธิผ่าน¹ ปาริยา อุตทา¹ เพลินจิต มุลมั่ง¹ วิชญาพร สนวนสง่า¹ อัจฉรา ฉายศรี¹ สุดารัตน์ ลาภคุณ¹ กัลยา ยศคำลือ²

E-mail: yaeduca@hotmail.com

บทคัดย่อ

ความรุนแรงในครอบครัวเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสมาชิกในครอบครัวด้วยความจงใจ ประกอบด้วย การทำร้ายร่างกาย ทำร้ายด้านจิตใจ ทำร้ายด้านสังคม ทำร้ายด้านเศรษฐกิจ และกระทำทารุณทางเพศ บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2560-2563 และ 2) แนวทางแก้ไขปัญหาค่าความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเลย กรณีศึกษา 1 ครอบครัว กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ถูกกระทำค่าความรุนแรง 1 ครอบครัว เครื่องมือที่ใช้ศึกษาคือ เอกสาร การสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่า (1) สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเลย ปี พ.ศ. 2560-2563 สาเหตุมาจากผู้กระทำดื่มสุรา และเสพยาเสพติด เกิดความรุนแรง จำนวน 22 ครั้ง ผู้ถูกกระทำเสียชีวิต จำนวน 7 ราย ผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ผู้ถูกกระทำเป็นหญิงและเด็ก สถานที่เกิดเป็นบ้านตนเอง ส่วนมากเกิดในอำเภอเมืองเลย และปี พ.ศ.2563 จำนวน 8 ราย ในอำเภอด่านซ้าย 5 ครั้งและอำเภอเมืองเลย จำนวน 2 ครั้ง ไม่มีผู้เสียชีวิต สาเหตุมาจากผู้กระทำดื่มสุรา และเสพยาเสพติด ไม่มีผู้เสียชีวิตและ (2) แนวทางแก้ไขปัญหาค่าความรุนแรงในครอบครัว กรณีศึกษาครอบครัวนางไก่อ (นามสมมุติ) อาศัยในอำเภอเมืองเลย ผู้กระทำคือนายขวด (นามสมมุติ) สามีเมื่อดื่มสุราแล้วจะทำร้ายร่างกายนางไก่อและบุตรชาย 2 คน ชมชู้ด้วยอาวุธปืนต่อครอบครัวนางไก่อ มารดาและบุตร เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลย ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและช่วยเหลือ แนะนำการใช้ชีวิตและมีอาสาสมัครติดตามเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัวนางไก่อ

คำสำคัญ: ความรุนแรงในครอบครัว, จังหวัดเลย

Abstract

The domestic violence is a deliberate to a family: violence, body, mind, social, economy and sexually abusive. This academic research were to study; 1) the situation of domestic violence in Loei Province on 2017 - 2020 and 2) The guidelines to solve domestic violence problems a case study one family. The target group was violent 1 family. The tools was document, observe and interview. Found that (1) there are 22 situation of domestic violence in Loei Province on 2017-2020. Cause from drank and take drugs. The violent person died 7. The violator was male, the perpetrator was female and children. The place of domestic violence their own home. Most violent in Mueang Loei District. The domestic violence on 2020 was 8 case and cause from drank and take drugs. The domestic violence in Dan Sai District District 5 cases and 3 cases in Mueang Loei District none dead. (2) The guidelines to solve domestic violence problems of Mrs.Kai Family a case study. She live in Mueang Loei District and Mr.Bottle her husband the violator after drank alcohol he attack the body his wife and two sons. He always intimidated with a gun to wife, mother-in-law and sons. The manpower of Loei Province Social Development and Human Security Office went to meet and investigating facts and helping and life advice. There are volunteers to monitor domestic violence in the Mrs.Kai family by reporting the incident.

Keywords: domestic violence, Loei province

ความเป็นมาของปัญหา

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาห้วงร่วมของทุกสังคม ความรุนแรงในครอบครัวเป็นลักษณะการทำร้ายร่างกาย การล่วงละเมิดทางเพศ และทำร้ายจิตใจ ระหว่างสมาชิกที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวเดียวกัน สำหรับประเทศไทยในเรื่องความรุนแรงในครอบครัว ครม.มีหน่วยงานวิจัยเฉพาะด้านความรุนแรงในครอบครัวทำหน้าที่หลักเพื่อการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและเผยแพร่กระตุ้นในการตระหนักรู้ให้ต่อสาธารณชน ซึ่งเป็นการพัฒนาตัวชี้วัดและฐานข้อมูลที่ชัดเจนและเชื่อถือได้ของปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เพื่อจะนำไปสู่การรู้ขนาดปัญหา ปัจจัยเงื่อนไข ผลกระทบของปัญหาและการติดตามแก้ไขปัญหายังเป็นระบบ ใน

¹ นักศึกษาศาสนาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² อาจารย์สาขารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ประเด็นปัญหาที่มีความสำคัญทั้งความรุนแรงที่กระทำต่อสตรี ความรุนแรงในคู่สามีภรรยา ความรุนแรงต่อเด็กและความรุนแรงในกลุ่มวัยรุ่น (เพ็ญจันทร์ ประดับมุข, 2546) และจากแนวคิดการประกอบโครงสร้างทางสังคมเป็นการอธิบายกลไกทางสังคม 4 ระดับ คือ ความรุนแรงที่แฝงอยู่ในระดับความคิดความเชื่อหรือวัฒนธรรมที่รุนแรง (toxic Root) สภาพแวดล้อมทางสังคมที่รุนแรง (toxic Environment) ความสัมพันธ์ที่รุนแรง (toxic Relationships) และปัจเจกบุคคลในฐานะทายาทความรุนแรง (toxic Fruits) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญทำให้ความรุนแรงในฐานะโครงสร้างทางสังคม และการยุติวงจรความรุนแรงในครอบครัว จำเป็นจะต้องอาศัย 2 พลังสำคัญ ทั้งพลังภายในของปัจเจกบุคคลและพลังภายนอกจากสังคมทุกภาคส่วน ที่จะเข้ามามีส่วนในการแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวร่วมกัน เพราะฉะนั้นการเสริมสร้างพลังแห่งตนจึงต้องพัฒนาควบคู่ไปกับการเสริมสร้างพลังทางสังคม เพื่อยุติโครงสร้างความรุนแรง เนื่องจากมนุษย์ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ผลผลิตจากการประกอบสร้างทางสังคมเท่านั้น แต่มนุษย์เสมือนผลผลิตทางสังคมซึ่งมาพร้อมกับเมล็ดพันธุ์ที่ทรงพลัง ซึ่งมีศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงตนเองและมีความสามารถในการสร้างสรรค์สังคมไปในวิถีทางที่ดีขึ้นต่อไปได้ตามแนวคิดเกี่ยวกับผู้ปกครองหรือหัวหน้าครอบครัว (patriarchal perspective) สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่ มีอำนาจสูงสุดในครอบครัว หรือผู้ที่เป็นหัวหน้าครอบครัว มักได้รับสิทธิหน้าที่ในการบังคับ (Authority) สมาชิกในครอบครัวให้กระทำหรือไม่กระทำการ จึงกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจภายในสถาบันครอบครัวคือ ความสามารถที่สมาชิกในครอบครัวบางคนมีอิทธิพลต่อสมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อให้ได้ซึ่งเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยทั่วไปผู้ที่มีอำนาจมากที่สุดในครอบครัว มักจะเป็นเพศชายในฐานะผู้นำครอบครัว ซึ่งเป็นผู้ที่มีรายได้หาเลี้ยงครอบครัว แนวคิดนี้เป็นผลมาจากรากฐานความคิด ความเชื่อที่ถูกประกอบสร้างในสังคมมาอย่างยาวนาน และเกี่ยวข้องกับกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น กฎเกณฑ์ของความเป็นสามี (Rule of husbands) กฎเกณฑ์ของความเป็นพ่อ (Rule of father) กฎเกณฑ์ทางสังคมของชาวพุทธที่ให้สิทธิความเป็นผู้นำทางศาสนาแก่เพศชายมากกว่าเพศหญิง เป็นต้น (นญา พรหมหัตต์, 2560) ความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด คนนอกไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยว จึงถือเป็นเรื่องยากที่รัฐและสังคมจะเข้าแทรกแซงปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้ เมื่อเทียบกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสถาบันทางสังคมอื่น รัฐบาลไทยได้มีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 (โทวิษณุ พงศ์พันธุ์อนุสร, 2556) ครอบครัวนั้นถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการประกอบสร้างพฤติกรรมอาชญากร (criminal behavior) พฤติกรรมเบี่ยงเบน (deviant behavior) รวมทั้งพฤติกรรมที่รุนแรง (violent behavior) แทบทุกรูปแบบ เพราะฉะนั้นความรุนแรงในครอบครัวจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ปัญหาของครอบครัวใดครอบครัวหนึ่งเท่านั้น แต่ยังเป็นโจทย์ใหญ่ของทุกสังคม เป็นปัญหาระดับโลกที่ต้องอาศัยความร่วมมือ ทั้งจากปัจเจกบุคคลและสังคมทุกภาคส่วน รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่ร่วมกัน (นญา พรหมหัตต์, 2560)

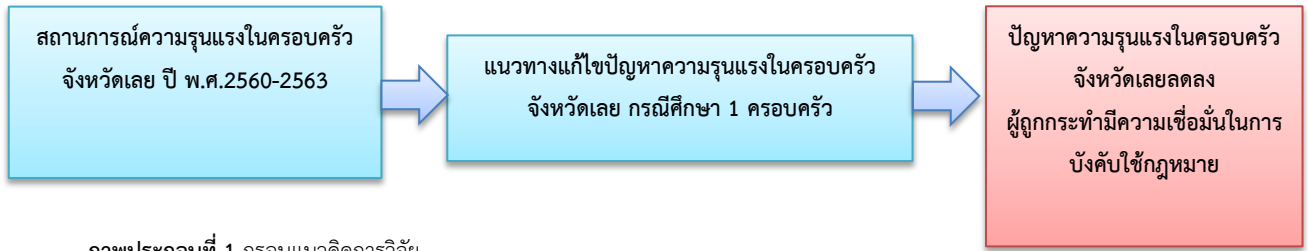
จังหวัดเลยมี 14 อำเภอ เป็นจังหวัดอยู่ชายแดนติดริมแม่น้ำโขง ประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกรรม สาเหตุที่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวส่วนมากเกิดจากการดื่มสุรา เมื่อมีอารมณ์เมามัวจะทำร้ายร่างกายและใช้อาวุธปืนข่มขู่ เสพยาเสพติด เป็นต้น ความรุนแรงในครอบครัวในจังหวัดเลย ตั้งแต่ พ.ศ. 2560-2562 เกิดขึ้นทั้งหมด 22 ครั้ง สถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่คือบ้านตนเองและอำเภอที่เกิดเหตุความรุนแรงคืออำเภอเมืองเลย (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลย, 2563) ซึ่งความรุนแรงในครอบครัว ถือเป็นปัญหาที่มีความท้าทายต่อสังคมเป็นอย่างมาก การจัดการปัญหาความรุนแรง คณะผู้วิจัยเป็นนักศึกษาและอาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ได้ตระหนักถึงความรุนแรงในครอบครัวในพื้นที่จังหวัดเลย จึงสนใจศึกษาเรื่อง ความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเลย เพื่อนำข้อมูลเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลป้องกันการเกิดความรุนแรงในครอบครัวในพื้นที่จังหวัดเลย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเลย ปี พ.ศ.2560-2563
2. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเลย กรณีศึกษา 1 ครอบครัว

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทความวิจัยเรื่อง ความรุนแรงภายในครอบครัวจังหวัดเลย ปี พ.ศ.2560-2563 ครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดดังภาพประกอบที่ 1



ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัวไว้อย่างครอบคลุมว่า หมายถึง ลักษณะการทำร้ายร่างกาย การล่วงละเมิดทางเพศ และทำร้ายจิตใจ ระหว่างสมาชิกที่มีความสัมพันธ์อันครอบครัวเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นสามี ภรรยา บุตรหรือญาติผู้ใหญ่ ความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดจากการทำร้ายมีหลายกรณี เช่น สามีทำร้ายภรรยา ผู้หญิงถูกทำร้ายจากคู่รักของตนเอง บิดาหรือมารดาทำร้ายบุตร ผู้ที่แข็งแรงกว่าทำร้ายบุพการีที่มีความชราภาพ หรือญาติผู้ใหญ่ที่มีความอ่อนแอทางสรีระ รวมทั้งผู้ที่ต้องพึ่งพาทางเศรษฐกิจสังคมโดยภรรยาที่ทำร้ายสามีนั้น มีเพียงส่วนน้อย ซึ่งสามารถจำแนกประเภทความรุนแรงในครอบครัวได้เป็น 3 ลักษณะตามผู้ถูกกระทำ คือ ความรุนแรงที่เกิดกับเด็ก คู่สมรส และผู้สูงอายุ กระทรวงสาธารณสุข ได้ระบุถึงลักษณะและขอบข่ายของความรุนแรงในครอบครัว ตามที่หน่วยงานและองค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับปัญหาได้ระบุไว้ คือ (1) การทำร้ายร่างกาย เป็นการทำร้ายกันโดยใช้กำลัง เช่น ตบ ตี เตะ ต่อย รวมทั้งการใช้อาวุธจนได้รับบาดเจ็บ และขาดกรรม (2) การทำร้ายจิตใจเป็นการทำร้ายโดยใช้คำพูดหรือภาษาพูดที่หยาบคาย ดูถูกเหยียดหยาม ทำให้ผู้ถูกกระทำขาดความเชื่อมั่นและนับถือในตนเอง การกระทำดังกล่าวมีผลทางด้านจิตใจ และมีผลเสียต่อการอบรมดูแลเด็กในครอบครัว ทั้งนี้ องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้ความหมายของการทำร้ายจิตใจในคู่สมรส ว่ารวมไปถึงการละเลยไม่สนใจ เป็นการละทิ้งคู่สมรส ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกและจิตใจอย่างสำคัญ (3) การใช้ความรุนแรงในด้านสังคม หมายถึง การปล่อยปละละเลย ไม่ให้ความสำคัญหรือความสนใจ การขัดขวางความก้าวหน้า การจำกัดสิทธิทางสังคมที่พึงมี เช่น การปฏิเสธสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงการจำกัดบริเวณด้วย (4) การใช้ความรุนแรงด้านเศรษฐกิจ เป็นการควบคุมและยึดครองทรัพย์สินต่างๆ ของครอบครัว รวมทั้งการจำกัดการใช้จ่ายและ (5) การกระทำทารุณทางเพศ ถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น การข่มขืน หรือการกระทำอนาจารที่ทำให้เกิดความเสื่อมเสีย (กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

ความรุนแรงในครอบครัวทั้งหมดสามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้ 3 ประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย 1) ทายาทความรุนแรง (Toxic fruits of family violence) 2) การสืบทอดทายาทความรุนแรง (Reproduction of Violence) และ 3) การยุติการถ่ายทอดความรุนแรง (Breaking the cycle of violence) ปัจเจกบุคคลได้รับความรุนแรงผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Process) โดยครอบครัวตั้งต้นถือเป็นสถาบันพื้นฐานแห่งชีวิตและสังคม (Family as the foundation of life and society) ฉะนั้นครอบครัวตั้งต้นที่รุนแรงย่อมมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการประกอบสร้างทัศนคติและพฤติกรรมที่รุนแรงให้กับมนุษย์ กล่าวคือ ปัจเจกบุคคลสามารถก้าวเข้าสู่วงจรความรุนแรง (Cycle of violence) ได้อย่างง่ายดาย ผ่านกลไกพื้นฐานทางสังคมอย่างสถาบันครอบครัวตั้งต้น (The First Family) ในฐานะสถาบันทางสังคมแรกแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์ บทลงโทษที่รุนแรง (Violent punishment) ความรุนแรงสามารถถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งได้ การถ่ายทอดความรุนแรงจากครอบครัวตั้งต้นมาสู่ปัจเจกบุคคลมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การทำร้ายทางร่างกาย การทำร้ายเพศ การทำร้ายจิตใจ การทำร้ายด้วย คำพูด การทำร้ายการเงิน การละเลยทอดทิ้ง เป็นต้น โดยที่ปัจเจกบุคคลสามารถเรียนรู้หรือได้รับความรุนแรงมาจากครอบครัวตั้งต้นได้หลากหลายช่องทาง หนึ่งในนั้นมาจากการถูกใช้ บทลงโทษที่รุนแรงของพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัว โดยการลงโทษรูปแบบนี้เป็นหนึ่งในวิธีการอบรมสั่งสอนที่รุนแรง (Violent discipline) ซึ่งอาจเป็นการเสริมสร้างทัศนคติเชิงลบและพฤติกรรมที่รุนแรงต่อไปได้ นอกจากนี้จากเรื่องเล่าประสบการณ์ความรุนแรงในครอบครัวของแต่ละบุคคลสะท้อนรูปแบบการลงโทษของแต่ละครอบครัวหลากหลายรูปแบบ (นญา พรหมพันธ์, 2560)

สรุป จะเห็นได้ว่าความรุนแรงในครอบครัวมีความหมายครอบคลุม การทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจ การใช้ความรุนแรงในด้านสังคม การใช้ความรุนแรงด้านเศรษฐกิจ การกระทำทารุณทางเพศ ระหว่างสมาชิกที่มีความสัมพันธ์อันครอบครัวเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น สามี ภรรยา บุตร หรือญาติผู้ใหญ่ โดยผู้ที่เข้มแข็งกว่าทั้งทางสรีระหรืออำนาจทางเศรษฐกิจ สังคมมักเป็นผู้ที่กระทำกับผู้ที่อ่อนแอกว่า

ความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวกับการยอมความตามประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ตามมาตรา 278 (ที่เกิดต่อหน้าธารกำนัล) และความผิดต่อเสรีภาพ ตามมาตรา 310 ทวิ การพิจารณาความหมายของคำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” และ “บุคคลในครอบครัว” ว่าชัดเจน แน่นนอน ปราศจากความคลุมเครือ ตามหลักแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 หรือไม่ การที่ “บุคคลในครอบครัว” หมายความว่ารวมถึงบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน จะทำให้มีการขยายความคุ้มครองมากเกินไปเกินสมควรหรือไม่ หากมีการกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้น และเป็นความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278 (ที่เกิดต่อหน้าธารกำนัล) หรือความผิดต่อเสรีภาพ ตามมาตรา 310 ทวิ สมควรหรือไม่ที่จะให้ความผิดเหล่านี้เป็นความผิดอันยอมความได้ เช่นเดียวกับหลักในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มาตรา 4 วรรคสอง หากมีการกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้น และเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ด้วย ให้ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ความหมายของคำว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” และ “บุคคลในครอบครัว” ที่พระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้ นั้น มิใช่เป็นกรณีที่บัญญัติไว้ไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน หรือคลุมเครือ แต่เป็นการบัญญัติไว้ในลักษณะกว้างๆ ซึ่งจะต้องอาศัยการตีความตามหลักการตีความแห่งกฎหมาย อย่างไรก็ตามคำนิยามของคำว่า “บุคคลในครอบครัว” ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว นั้น กว้างเกินไป ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ (1) ควรแก้ไขเพิ่มเติมความหมายของคำว่า “บุคคลในครอบครัว” เป็นดังนี้ “บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกันในลักษณะทำนองเครือญาติหรือ สมาชิกในครอบครัวเช่นว่านั้น (2) ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 โดยให้เพิ่มความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278 (ที่เกิดต่อหน้าธารกำนัล) และความผิดต่อเสรีภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 310 ทวิ ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ เช่นเดียวกับความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 (ฎุจริยศิลป์ สุภัสสร, 2553)

สรุป การใช้ความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้น นั้นเป็นความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278 ซึ่งเป็นความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว และความผิดต่อเสรีภาพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 310 ทวิ ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษตามกฎหมายดังกล่าว

ปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัว พ.ศ. 2550

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว เป็นปัญหาที่ทุกประเทศให้ความสำคัญ เนื่องจากปัญหา อื่นๆ มักจะมีภูมิหลังจากปัญหาครอบครัว ซึ่งแต่เดิมนั้น การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว จะใช้มาตรการทางอาญาเป็นหลัก แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ เนื่องจากปัญหาความรุนแรงใน ครอบครัวมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากปัญหาความรุนแรงทั่วไป ดังนี้ รัฐจึงได้ตรากฎหมายขึ้นมาใช้ กับคดีความรุนแรงในครอบครัวโดยเฉพาะ ชื่อ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความ รุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 หลังจากทีพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มี ผลบังคับใช้ ปรากฏว่าแทบจะไม่มีกรณีนำกฎหมายนี้ มาใช้บังคับกับคดีความรุนแรงในครอบครัวเลย เมื่อศึกษาพบว่ากฎหมายฉบับนี้มีบทบัญญัติที่เป็นปัญหาในการบังคับใช้อยู่ หลายประการกล่าวคือ ปัญหาการกำหนดให้เจ้าพนักงานหรือศาลสามารถออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธี การบรรเทา ทุกข์เป็นการชั่วคราวในระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาคดีได้ต่อเมื่อต้องมีการ ร้องทุกข์ก่อน ทั้งที่ ความเป็นจริงแล้วแทบไม่มีผู้เสียหายคนใดประสงค์ที่จะร้องทุกข์ เนื่องจากผู้กระทำความรุนแรง ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว ดังนี้ ควรจะมีการแก้ไขกฎหมายให้อำนาจเจ้าพนักงานหรือศาลมี อำนาจออกคำสั่งได้โดยไม่ต้องมีการร้องทุกข์ก่อน ปัญหาที่กำหนดให้เพียงเฉพาะความผิด ฐานทำร้ายร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 เท่านั้นที่เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่ง ขัดต่อสภาพความเป็นจริงว่าการกระทำความรุนแรงในครอบครัวมิได้มีเพียงการทำ ร้ายร่างกาย เท่านั้น แต่ยังมีกรกระทำรูปแบบอื่นอันถือได้ว่าเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว เช่นเดียวกัน อาทิ การหน่วงเหนี่ยวกักขัง การขู่กรขู่ข่มขู่ เป็นต้น ดังนี้ หากให้ความผิดฐานอื่นที่มีโทษ ความผิดออกจากรรจ์สามารถยอมความได้ด้วย ย่อมส่งผลต่อการรักษาสุขภาพครอบครัวอันเป็น วัตถุประสงค์หลักในการตรากฎหมายฉบับนี้ หรือจะเป็นปัญหาระยะเวลาในการสอบสวนคดีความ รุนแรงในครอบครัวที่กำหนดไว้เพียง 48 ชั่วโมง หากไม่พอให้ผิดฟ้องได้ครั้งละ 6 วัน และขอได้ไม่เกิน 3 ครั้ง ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างน้อย ไม่สามารถสอบสวนได้ทันในทางปฏิบัติ เนื่องจาก ลักษณะการสอบสวนคดีความรุนแรงในครอบครัวนั้นนอกจากจะต้องรวบรวมข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการ กระทำผิดของผู้ต้องหาแล้ว ยังจะต้องรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติ ฐานะ สภาพครอบครัว ผู้ต้องหา และสาเหตุของการกระทำรุนแรงของผู้ต้องหาอีกด้วย ดังนี้ เพื่อให้พนักงานสอบสวน สามารถสอบสวนคดีความรุนแรงในครอบครัวได้ในทางปฏิบัติ จึงสมควรจะมีการแก้ไขกฎหมาย ให้เพิ่มระยะเวลาในการสอบสวนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ หรือปัญหาในการไกล่เกลี่ยคดีความรุนแรง ในครอบครัว

เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้มีเจตนารมณ์ในการรักษาสถานภาพของครอบครัวไว้ ดังนี้ จึงเห็นควรให้นักกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ด้วย หากมีคู่มือในการนำกระบวนการ ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ จะช่วยแก้ไขปัญหาค่าความรุนแรงในครอบครัวได้ดียิ่งขึ้น และปัญหา อำนาจศาลในการออกคำสั่งกำหนดมาตรการแก้ไข พื้นฟู พฤติกรรมผู้กระทำผิดแทนการลงโทษ ที่ ความจริงแล้วต้นเหตุของความรุนแรงในครอบครัวนั้นผู้เสียหายส่วนใหญ่มักจะมีส่วนผิดอยู่ ด้วย ดังนี้ หากศาลมีคำสั่งแก้ไขพฤติกรรมผู้กระทำผิดฝ่ายเดียวย่อมไม่อาจแก้ไขปัญหาได้ สมควรที่จะ ให้ศาลมีคำสั่งแก้ไขพฤติกรรมของผู้เสียหายในกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิดได้ ด้วย จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น สมควรที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 บางมาตรา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ ในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้กฎหมายฉบับนี้สามารถนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น (ตราวุธ ศิลปวิทยา, 2562)

สรุป การแก้ไขปัญหาค่าความรุนแรงในครอบครัวได้ดียิ่งขึ้น จะต้องบังคับใช้กฎหมาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ให้ครอบคลุมรายละเอียดข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการ กระทำผิดของผู้ต้องหา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติ ฐานะ สภาพครอบครัว ผู้ต้องหา และสาเหตุของการกระทำรุนแรงของผู้ต้องหาอีกด้วย และให้เพิ่มระยะเวลาในการสอบสวนให้มากขึ้น

สิทธิและสวัสดิการ สำหรับบุคคลที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

ในอดีตสังคมไทยถือว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องที่ควรปกปิดโดยเห็นว่า เป็นเรื่องปกติธรรมดาที่อาจเกิดขึ้นได้และเป็นปัญหาภายในครอบครัวที่บุคคลภายนอกไม่ควรก้าวล่วงเข้าไปเกี่ยวข้อง ทำให้ปัญหาดังกล่าวมักถูกเพิกเฉยละเลย แต่ในปัจจุบันสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวได้รับการเปิดเผยต่อสาธารณะชนมากขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างลักษณะครอบครัวไทย ทำให้ครอบครัวไม่สามารถ จัดการกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างเหมาะสม เป็นผลให้จำนวนผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในลักษณะต่างๆ ทวีจำนวนมากขึ้นทำให้ครอบครัวไม่ปกติสุขเกิดความไม่มั่นคงของสถาบันครอบครัวและส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในสังคมตามมา ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ยังทำให้เกิดภาวะแก่งแย่งกันเป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ เช่น ค่าจัดการในกระบวนการยุติธรรม ค่ารักษาพยาบาล และการสงเคราะห์ฟื้นฟู นอกจากนี้การกระทำความรุนแรงในครอบครัวยังส่งผลกระทบต่อเด็กเยาวชน ซึ่งเป็นการสร้างวงจรแห่งความรุนแรงไม่มีสิ้นสุด เนื่องจากเด็กและเยาวชนเหล่านั้นได้ซึมซับพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง กลายเป็นผู้ที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของประชากรในที่สุด การใช้ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคม การแก้ปัญหาดังกล่าวมีความละเอียดอ่อนซับซ้อนเกี่ยวพันกับบุคคลใกล้ชิด มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาบังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จึงไม่เหมาะสม เนื่องจากกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์ลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด หรือปกป้องคุ้มครองผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้นการที่มีกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จึงมีความเหมาะสมกว่าการใช้กระบวนการทางอาญา เพราะสามารถกำหนดรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนที่มีลักษณะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป โดยให้ผู้ที่ถูกกระทำผิดได้มีโอกาสเลือกด้วยตัวเองการกระทำผิดซ้ำ และสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้ได้ เด็ก เยาวชน สตรีและบุคคล ในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากรัฐ ให้ปราศจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติ อันไม่เป็นธรรม และมีสิทธิได้รับการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่ผู้กระทำความผิดด้วยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 71 การคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว การกระทำที่จะถือว่าเป็นการกระทำความรุนแรงในครอบครัว คือ การกระทำที่เข้ากรณีใดกรณี ได้แก่ การกระทำใดที่มีจุดประสงค์ที่เป็นอันตรายต่อร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว การกระทำที่มีเจตนาอาจเป็นอันตรายต่อร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว และการใช้อำนาจบังคับให้บุคคลในครอบครัวอย่างผิดทำนองคลองธรรม บุคคลในครอบครัวที่อยู่ในข่ายได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่ คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน ทั้งนี้ หากผู้ใดกระทำความรุนแรงในครอบครัวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และเนื่องจากปัญหาความรุนแรงในครอบครัว มิใช่ปัญหาเฉพาะภายในครอบครัวเท่านั้น แต่เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมด้วย ดังนั้นกฎหมายฉบับนี้จึงกำหนดให้ทุกคนในสังคมมีบทบาท ร่วมกันในการกระทำที่จะระงับยับยั้งปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยให้บุคคลที่พบเห็นหรือทราบการกระทำดังกล่าวมีหน้าที่แจ้งต่อเจ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการต่อไป ซึ่งอาจแจ้งโดยวาจา เป็นหนังสือ ทางโทรศัพท์ วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ในการนี้กฎหมายได้บัญญัติคุ้มครองผู้ที่แจ้ง ซึ่งกระทำโดยสุจริตไว้ว่าให้ได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งทางอาญา และทางปกครอง (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลย, 2563)

สิทธิของผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในขั้นตอนต่างๆ ไว้ ซึ่งทำให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิต่างๆ ดังนี้ 1) สิทธิในการ

ได้รับบริการตรวจรักษาและให้คำปรึกษา ผู้ถูกระงับด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิขอให้พนักงาน เจ้าหน้าที่จัดให้ตนได้เข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์และขอรับคำปรึกษาแนะนำจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ รวมทั้งที่พักที่เหมาะสมและปลอดภัย 2) สิทธิในการร้องทุกข์ดำเนินคดีเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ในกรณีผู้ถูกระงับด้วย ความรุนแรงในครอบครัวประสงค์จะดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดให้ร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าไม่อยู่ใน วิสัย หรือมีโอกาสร้องทุกข์ได้ด้วยตนเอง ให้แจ้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ เพื่อร้องทุกข์แทนด้วยต้องแจ้งหรือร้องทุกข์ภายใน 3 เดือน มิ เช่นนั้นคดีเป็นอันขาดอายุความ 3) สิทธิในการร้องขอรับการคุ้มครองสวัสดิภาพ ในกรณีที่ผู้ถูกระงับด้วยความรุนแรงในครอบครัว ไม่ ประสงค์จะดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด แต่ยังคงมีความเสี่ยงจะถูกกระทำซ้ำ สามารถร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัติศาล เยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 4) สิทธิในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำด้วยความรุนแรงใน ครอบครัว ในกรณีที่ผู้ถูกระงับด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีประสงค์จะดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด จะต้องร้องทุกข์ต่อพนักงาน สอบสวนภายใน 3 เดือนนับจากผู้ถูกระงับอยู่ในวิสัยและโอกาสที่จะร้องทุกข์ได้ 5) สิทธิในการมีจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคม สงเคราะห์ หรือบุคคลที่ตนร้องขอร่วมอยู่ด้วยในขณะสอบปากคำเพื่อให้คำปรึกษา 6) สิทธิในการขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการออก คำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้นเป็นการชั่วคราวให้ผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวกระทำการ หรือละเว้น การทำการ ประกอบด้วย เข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ ชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ต่อผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ตามสมควรแก่ฐานะ สำหรับเงินหรือทรัพย์สินใดๆ ที่ถูกระงับด้วยความรุนแรงในครอบครัวสูญหายไป จากผลของการกระทำด้วย ความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งรวมทั้งรายได้ที่สูญหายไป ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่ใหม่ และค่าใช้จ่ายที่ จำเป็น ห้ามผู้กระทำ ความรุนแรงเข้าไปในที่พำนักของครอบครัวหรือเข้าใกล้ตัวบุคคลใดในครอบครัว กำหนดวิธีการดูแลบุตร ทั้งนี้ ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 3,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ 7) สิทธิใน การยอมรับความ ในกรณีที่ผู้ถูกระงับด้วยความรุนแรงในครอบครัวประสงค์จะยอมความถอนคำร้องทุกข์ หรือถอนฟ้องไม่เอาผิด ต่อ ผู้กระทำผิดสามารถดำเนินการได้ในกรณีที่เหตุการณ์ หรือพฤติกรรม ผู้กระทำผิดเปลี่ยนแปลงไป และมีการปฏิบัติตามสัญญายอม ความ การพิจารณาคดีความรุนแรงในครอบครัวจะต้องคำนึงถึงความสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ กฎหมายจึง กำหนดให้ความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดอันยอมความได้ แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ละล้างความผิดตามประมวล กฎหมายอาญาหรือกฎหมายฉบับอื่นๆ เว้นแต่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ซึ่งเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกาย เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจผู้อื่นแต่ไม่ถึงกับเป็นอันตรายสาหัส จึงจะให้เป็นความผิดอันยอมความได้ด้วย ในการนี้ กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการยอมความไว้ว่าไม่ว่าการพิจารณาคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัวจะได้ดำเนินการไป แล้วถึงขั้นใดก็ตามก็ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ยอมความกัน โดยมุ่งถึงความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในครอบครัวเป็น สำคัญ ทั้งนี้ โดยให้คำนึงถึงหลักการอันประกอบด้วย การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกระงับด้วยความรุนแรงการสงวนและคุ้มครอง สถานภาพการสมรสของสามีภรรยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ ก็ให้การหย่าเป็นไปได้อย่างความเป็นธรรม และเสียหาย น้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรเป็นสิ่งสำคัญ การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัวโดย เฉพาะอย่างยิ่งในขณะ ที่ครอบครัวนั้นต้องรับผิดชอบในการดูแล ให้การศึกษาแก่สมาชิกที่เป็นผู้เยาว์ พร้อมกับมีมาตรการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือสามีภรรยาและ บุคคลในครอบครัวให้ปรองดองกัน และปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการยอมความในคดีของ การกระทำความรุนแรงในครอบครัว พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลอาจตั้งผู้ประนีประนอม ประกอบด้วย บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งเป็น บิดามารดาผู้ปกครองญาติของคู่ความหรือบุคคลซึ่งเห็นสมควร เพื่อให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความ กัน หรือ อาจมอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานสังคมสงเคราะห์หรือบุคคลใดช่วยเหลือไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกัน ใน กรณีที่การไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จบุคคลดังกล่าวจะจัดให้มีการทำสัญญายอมความขึ้น เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลเห็นว่าสัญญายอม ความไม่ฝ่าฝืนตามกฎหมายและความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญายอมความนั้น 8) สิทธิได้รับความคุ้มครองมิให้ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณาหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีใดๆ เมื่อผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัวมีการ ร้องทุกข์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระงับด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 แล้ว กฎหมายมีข้อกำหนดในการห้ามไม่ให้ผู้ใดก็ ตาม นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรณีความรุนแรงดังกล่าว ลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีการใดๆ ก็ตาม และ 9) สิทธิ ในการยื่นอุทธรณ์คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาล ให้ทบทวนคำสั่ง กำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ทั้งหมด หรือแต่ บางส่วน ผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เกี่ยวกับคำสั่งของพนักงาน เจ้าหน้าที่หรือศาล สามารถยื่นอุทธรณ์คำสั่งเป็นหนังสือศาลทบทวนคำสั่งได้ภายใน 30 วัน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัดเลย, 2563)

กระบวนการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ถูกระงับด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้ถูกระงับหรือผู้พบเห็นหรือผู้ทราบเหตุการณ์ สามารถแจ้งเหตุหรือขอความช่วยเหลือหรือขอคำแนะนำ ได้ที่ (1) ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว (2)

กรุงเทพมหานคร: กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว โทร. 0-2642-5048 (3) ส่วนภูมิภาค: สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 77 จังหวัด (4) OSCC ศูนย์ช่วยเหลือสังคม โทร. 1300 (5) สถานีตำรวจ หรือโรงพยาบาล (6) ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ (7) บ้านพักเด็กและครอบครัว หรือหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรที่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (8) ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (9) ที่ทำการกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งตามกฎหมายเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องแจ้งเหตุเมื่อพบเห็นหรือทราบการกระทำความรุนแรงในครอบครัว จากนั้นหน่วยงานดังกล่าวจะประสานส่งต่อไปยังองค์กรต่างๆ คือ องค์กรการแพทย์ เพื่อบำบัดพฤติกรรม รักษาฟื้นฟู เยียวยาร่างกายและจิตใจ องค์กรด้านสังคม เพื่อจัดหาที่พักชั่วคราว ให้บริการสังคมสงเคราะห์ และฝึกอาชีพหรือหางานให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการถูกรังแกและองค์กรด้านกฎหมาย เพื่อรับเรื่องร้องทุกข์ ค้ำครองสวัสดิภาพ ให้บริการกระบวนการยุติธรรม อีกทั้งยังสามารถช่วยไกล่เกลี่ย ทั้งนี้เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด หรือปกป้องคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รักษาสัมพันธ์อันดีในครอบครัว และจะส่งผลให้เกิดครอบครัวที่มีความอบอุ่น เข้าใจกันและกัน ไม่มีการกระทำความรุนแรงซ้ำ สามารถทบทวนบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างกันของสมาชิกในครอบครัวได้ดีขึ้น และสามารถยุติสภาพความเป็นครอบครัวอย่างสันติและคงความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลย, 2563)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

สิทธิมนุษยชน (Human Right) หมายถึง สิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรอง ทั้งความคิดและการกระทำที่ไม่มีการล่วงละเมิดได้ โดยได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสนธิสัญญาระหว่างประเทศ วันแห่งสิทธิมนุษยชนโลก ตรงกับวันที่ 10 ธันวาคม สิทธิมนุษยชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพและสิทธิมนุษยชนไว้หลายประการคือ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความเสมอภาคของบุคคล สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายสิทธิของผู้ต้องหา สิทธิของพยานและผู้เสียหายในคดีอาญา สิทธิของเด็ก เสรีภาพในการนับถือศาสนาเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเสรีภาพทางการศึกษา สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในบริการสาธารณสุข สิทธิของคนพิการหรือทุพพลภาพ และของคนชรา สิทธิของบริโกล สิทธิของชุมชนท้องถิ่น เสรีภาพในการกลุ่ม สิทธิในการรับรู้และมีส่วนร่วมสิทธิในการร้องทุกข์และฟ้องคดีและสิทธิและเสรีภาพอื่นๆ (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2560) คณะผู้เขียนบทความมีแนวคิดว่าการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะประเทศไทยของในปัจจุบันมีกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนมากมาย ซึ่งความรุนแรงในครอบครัวถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเช่นเดียวกัน (กัลยาณศาคาลือและคณะ, 2561)

สรุป สิทธิของผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว กฎหมายได้กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในขั้นตอนต่างๆ ไว้ ซึ่งทำให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิได้รับความยุติธรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องคุ้มครองช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ผู้ถูกกระทำหรือผู้พบเห็นหรือผู้ทราบเหตุการณ์ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด หรือปกป้องคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รักษาสัมพันธ์อันดีในครอบครัว

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic View of Motivation) ความต้องการของมนุษย์ แนวความคิดมาสโลว์ (Maslow) ที่ได้ อธิบายถึงลำดับความต้องการของมนุษย์ โดยที่ความต้องการจะเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อไปสู่ความต้องการนั้น ดังนี้ ถ้าเข้าใจความต้องการของมนุษย์ก็สามารถอธิบายถึงเรื่องแรงจูงใจของมนุษย์ได้เช่นเดียวกัน นักจิตวิทยาปัจจุบันได้สรุปองค์ประกอบของแรงจูงใจมี 3 ด้านคือ (1) องค์ประกอบทางด้านกายภาพ (Biological Factor) ในองค์ประกอบด้านนี้จะพิจารณาถึงความต้องการทางกายภาพของมนุษย์ เช่น ความต้องการปัจจัย 4 เพื่อจะดำรงชีวิตอยู่ได้ (2) องค์ประกอบทางด้านการเรียนรู้ (Learned Factor) องค์ประกอบด้านนี้เป็นผลสืบเนื่องต่อจากองค์ประกอบข้อ 1 ทั้งนี้เพราะมนุษย์ทุกคนไม่สามารถได้รับการตอบสนองความต้องการในปริมาณ ชนิดและคุณภาพตามที่ตนเองต้องการ (Maslow, 1943)

สิ่งแวดล้อมเป็นตัววางเงื่อนไขในการสร้างแรงจูงใจของมนุษย์ (3) องค์ประกอบทางด้านความคิด (Cognitive Factor) ประเภทของแรงจูงใจ นักจิตวิทยาได้แบ่งลักษณะของแรงจูงใจออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้ กลุ่มที่ 1 แรงจูงใจขับพลัน (Aroused Motive) คือ แรงจูงใจที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม ออกมาทันทีทันใด แรงจูงใจสะสม (Motivational Disposition หรือ Latent Motive) คือแรงจูงใจที่มีอยู่แต่ไม่ได้แสดงออกทันที จะค่อยๆ เก็บสะสมไว้รอการแสดงออกในเวลา ใดเวลาหนึ่ง กลุ่มที่ 2 แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) คือ แรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายในตัวของบุคคลผู้นั้นแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) คือแรงจูงใจที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งเร้าภายนอกและกลุ่มที่ 3 แรงจูงใจปฐมภูมิ (Primary Motive) คือแรงจูงใจอันเนื่องมาจากความ

ต้องการที่เห็นพื้นฐานทางร่างกาย เช่น ความหิว, กระจาย แรงจูงใจทุติยภูมิ (Secondary Motive) คือ แรงจูงใจที่เป็นผลต่อ
เนื่องมาจากแรงจูงใจขั้นปฐมภูมิ (Herzberg, 1959)

ทฤษฎีการยอมรับของโรเจอร์ กล่าวว่า การยอมรับเป็นกระบวนการทางจิตใจของแต่ละคนที่เริ่มตั้งแต่การรับรู้ข่าวสารไปถึง
การยอมรับอย่างเต็มที่โดยเปิดเผย ซึ่งกระบวนการยอมรับมี 5 ขั้นตอนคือ (1) ขั้นรับทราบ (Awareness stage) เป็นการเริ่มต้นที่
บุคคลได้รับทราบแนวคิดใหม่ๆ (2) ขั้นสนใจ (Interest stage) เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความสนใจในข้อมูลข่าวสารนั้น จึงมีการเสาะ
แสวงหาข่าวสารและรายละเอียดเพิ่มเติม (3) ขั้นไตร่ตรองและขั้นประเมิน (Evaluation stage) เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความสนใจจนถึง
ระดับหนึ่งที่จะไตร่ตรองหรือประเมินโดยเทียบกับประสบการณ์หรือความรู้สึกของตน (4) ขั้นลองทำ (Trial stage) โดยการลองทำตามว่า
จะเกิดผลอย่างไร และ (5) ขั้นยอมรับหรือนำไปใช้ (Adoption) ขั้นนี้มักเกิดขึ้นหลังจากได้มีการลองทำและประสบผลดีเป็นที่ประจักษ์
แล้วนั่นเอง แต่การตั้งถิ่นฐานแบบนี้จะมีศูนย์กลางรวมร่วมกัน (Roger, 2005)

ทฤษฎีว่าด้วยการรับรู้และการจำสภาพแวดล้อมและระบบโน้ตทัศน์ ทฤษฎีการรับรู้ เป็นกระบวนการรับรู้ซึ่งบุคคลได้รับจาก
สิ่งรอบตัวแล้วส่งผ่านไปที่สมองและเกิดการตีความหมายของการรู้สึกสัมผัสที่ได้รับจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งและแปลความหมายเป็นความ
เข้าใจในสาระที่แตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานและประสบการณ์เดิมของบุคคลนั้นสังคมความเชื่อเจตคติความคาดหวังและ
สภาวะจิตใจของแต่ละบุคคลแตกต่างกันออกไป จึงทำให้การรับรู้และตีความหมายแตกต่างกันออกไป เช่น ทฤษฎีการรับรู้ภาพ
(Perception Theories of Visual Communication) คือการรับรู้ภาพประกอบที่เกิดขึ้นอยู่ทุกวันในชีวิตประจำวันด้วยความเข้าใจ
และตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งต่างๆ การรับรู้จะเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้สิ่งใหม่ การรับรู้สภาพแวดล้อมของมนุษย์ เป็น
แนวความคิดเชิงนามธรรมที่สัมพันธ์กับมนุษย์พฤติกรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพการรับรู้ เป็นตัวกำหนดที่ทำให้เกิดความ
แตกต่างกันและเกิดความเปลี่ยนแปลงไปโดยกระบวนการทางพฤติกรรมที่เกิดขึ้นได้ 3 แบบคือ 1) กระบวนการรับรู้ (Perception)
เป็นกระบวนการรับข่าวสารผ่านทางประสาทสัมผัสทำให้เกิด ความรู้สึก 2) กระบวนการรู้ (Cognition) เป็นกระบวนการที่ทางจิตได้
เรียนรู้จดจำและคิดพัฒนาการเป็นกระบวนการทางปัญญาที่มีการตอบสนองทางอารมณ์และ 3) กระบวนการเกิดพฤติกรรมใน
สภาพแวดล้อม (Spatial behavior) เป็นกระบวนการที่มนุษย์มีการกระทำสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายนอก ดังนั้น
เมื่อมนุษย์มีการรับรู้ต่อสภาพแวดล้อมแล้วมนุษย์ย่อมเกิดความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (วิลล สอิทธิพรยางกูร, 2541)

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมและพฤติกรรมสุขภาพ พฤติกรรมหมายถึงปฏิกิริยาหรือกิจกรรมทุกอย่างของสิ่งมีชีวิต
ดังนั้นพฤติกรรมของคนจึงหมายถึงปฏิกิริยาต่างๆ ที่บุคคลแสดงออกทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล มีทั้งที่สังเกตได้และสังเกตไม่ได้
ทั้งสิ่งที่สมัครใจจะกระทำหรือละเว้นการกระทำ ทั้งนี้พฤติกรรมของบุคคลย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพสังคม วัฒนธรรม ซึ่งมักได้รับ
อิทธิพลจากความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง สถานการณ์ขณะนั้น และประสบการณ์ในอดีต ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมพฤติกรรมของ
บุคคลจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งสาเหตุการเปลี่ยนแปลงอาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล และปัจจัยด้านนี้มีอิทธิพล
โดยตรงต่อการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย ความสำคัญของสุขภาพ (The importance of health) การรับรู้การ
ควบคุมสุขภาพ (Perceived control of health) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived self-efficacy) โดยมีสิ่งชักนำในการ
ปฏิบัติ (Cues to Action) จำแนกเป็น 2 ลักษณะคือ สิ่งชักนำภายใน เช่น การรับรู้ถึงศักยภาพของตนเอง สิ่งชักนำภายนอก เช่น การ
พูดคุยสนทนากับบุคคลอื่น ล้วนมีส่วนผลักดันหรือสนับสนุนให้บุคคลมีพฤติกรรมส่งเสริม (Pender, 1987)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ทฤษฎีนี้พัฒนาโดย Fishbein and Ajzen (1975) บน
พื้นฐานความเชื่อที่ว่า การที่บุคคลจะลงมือปฏิบัติอะไรก็ตามจะต้องมีความตั้งใจไปพฤติกรรมนำมาก่อน ความตั้งใจมีอิทธิพลมาจากเจต
คติที่มีต่อพฤติกรรมนั้นและการรับรู้บรรทัดฐานทางสังคมที่บุคคลนั้นให้การเชื่อถือ ในขณะที่เดียวกันความตั้งใจกระทำ พฤติกรรมยัง
ขึ้นกับความเชื่อในความสามารถของตนเองว่าจะสามารถทำพฤติกรรมนั้นได้สำเร็จหรือไม่ และรวมถึงการคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะ
เกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมนั้นๆ อย่างไรก็ตามได้มีนักวิชาการตั้งข้อสังเกตว่า แนวคิดทฤษฎีนี้เน้นปัจจัยหรือตัวแปรที่ ส่งผลต่อ
พฤติกรรมเฉพาะ ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ เจตคติ แต่ในความเป็นจริงการปฏิบัติพฤติกรรมยังขึ้นกับปัจจัยภายนอกอื่นๆ และหาก
พฤติกรรมสุขภาพประกอบที่ตั้งใจปฏิบัติเป็นพฤติกรรมง่ายๆ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าพฤติกรรมสุขภาพบางอย่างอาจไม่ได้ขึ้นอยู่กับเจตคติ
แต่เพียงอย่างเดียว และบริบทหรือความเหมาะสมของสถานการณ์ต่างๆ ก็เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้อง ลักษณะการควบคุมพฤติกรรมสุขภาพของ
บุคคลเพื่อให้เป็นไปตามที่ต้องการ จึงมีทั้งที่ควบคุมได้บางส่วน ควบคุมได้ทั้งหมด และควบคุมไม่ได้

สรุป เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด หรือปกป้องคุ้มครองผู้ถูกระทำ ยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รักษาสัมพันธ์อันดีในครอบครัว ควบ
ป้องกันร่วมกัน ใช้แนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ทฤษฎีว่าด้วยการรับรู้ การยอมรับเป็นกระบวนการทางจิตใจของแต่ละคนที่เริ่ม
ตั้งแต่การรับรู้ข่าวสารไปถึงการยอมรับอย่างเต็มที่โดยเปิดเผย การใช้ความรุนแรงในครอบครัวเกิดจากความต้องการของมนุษย์ โดยที่
ความต้องการจะเป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อไปสู่ความต้องการนั้น ผู้กระทำต้องการบรรลุความต้องการของตนซึ่งเป็น

การกระทำเชิงลบและผิดจริยธรรม ส่งผลให้ผู้ถูกรกระทำได้รับอันตรายทั้งด้านร่างกายและจิตใจ แนวคิดทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นเป็น ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการกระทำรุนแรงในครอบครัวได้

สรุปผลการศึกษา

1. สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในจังหวัดเลย ตั้งแต่ พ.ศ. 2560-2563 เกิดขึ้นทั้งหมด จำนวน 22 ครั้ง ผู้ถูกรกระทำ เสียชีวิต จำนวน 7 ราย จำแนกเป็น ผู้กระทำเพศชาย จำนวน 20 คนและเพศหญิง จำนวน 2 คน ผู้ถูกรกระทำเพศชาย จำนวน 4 คน และเพศหญิง จำนวน 18 คน ความสัมพันธ์ของผู้กระทำและผู้ถูกรกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จำแนกเป็น สามีกับภรรยา จำนวน 14 ครั้ง, บุตรกับมารดา จำนวน 3 ครั้ง, พี่กับน้อง จำนวน 2 ครั้ง, บิดาของภรรยากับบุตรชาย จำนวน 1 ครั้ง, หลานกับยาย จำนวน 1 ครั้งและญาติกับญาติ จำนวน 1 ครั้ง สถานที่เกิดเป็นบ้านตนเอง จำนวน 19 ครั้ง, บ้านญาติ จำนวน 2 ครั้งและที่สาธารณะ จำนวน 1 ครั้ง อำเภอที่เกิดความรุนแรง ประกอบด้วย อำเภอเมืองเลย จำนวน 9 ครั้ง, อำเภอปากชม จำนวน 3 ครั้ง, อำเภอเชียงคาน จำนวน 2 ครั้ง, อำเภอนาดัง จำนวน 2 ครั้ง และอำเภอวังสะพุง จำนวน 2 ครั้ง, อำเภอเอราวัณ จำนวน 1 ครั้ง อำเภอหนองหิน จำนวน 1 ครั้งและอำเภอผาขาว จำนวน 1 ครั้ง สาเหตุจากการดื่มสุราและ ยาเสพติด เป็นต้น สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวใน จังหวัดเลย พ.ศ. 2563 จังหวัดเลยเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 8 ครั้ง ความรุนแรงในครอบครัวในอำเภอด่านซ้าย จำนวน 5 ครั้ง และอำเภอเมืองเลย จำนวน 3 ครั้ง สาเหตุส่วนมากเกิดจากการดื่มสุรา เสพยาเสพติด เป็นต้น



ภาพประกอบที่ 2 การประชุมเตรียมออกติดตามช่วยเหลือครอบครัวผู้ถูกรกระทำ ความรุนแรง กรณีศึกษานางไก่อ่ (นามสมมุติ) (ผู้ถูกรกระทำ) ที่มา: นางสาววิชญาพร สวนสง่า ถ่ายภาพ

2. แนวทางแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเลย กรณีศึกษาครอบครัว นางสาวไก่อ่ (นามสมมุติ) นายชวด (นามสมมุติ) สามีเมาสุรา ใช้งานข่มขู่และยิงปืน นางสาวไก่อ่ มารดาและบุตรชาย 2 คน ทำร้ายร่างกายนางสาวไก่อ่และบุตรชาย 2 คน อาศัย ในอำเภอเมืองเลย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลย ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง และให้การช่วยเหลือผู้ถูกรกระทำและผู้ได้รับผลกระทบร่วมกับเจ้าหน้าที่บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดเลย ให้คำแนะนำปรึกษา เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การดูแลความปลอดภัยของสมาชิกในครอบครัว ช่องทางการแจ้งเหตุตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกรกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มีอาสาสมัครที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ฯ ฝ้า ระวังและติดตามอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมการรณรงค์ยุติความรุนแรงในครอบครัว ในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ปัญหาที่พบคือ บุคลากรเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลยมีจำกัด เนื่องจากกรณีความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้น และมีความหลากหลายประเภทและองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่ฯ ไม่ครอบคลุมต่อการบริการ

อภิปรายผล

สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในจังหวัดเลย ตั้งแต่ พ.ศ. 2560-2563 เกิดขึ้นจากผู้กระทำเพศชายและผู้ถูกรกระทำเป็น เพศหญิง สอดคล้องกับการวิจัยของกัญญา สดสี (2560) มีอัตราการเกิดที่เพิ่มมากขึ้น คือคดีความรุนแรงในครอบครัวจำแนกตาม ประเภทความรุนแรงแบบรายปีช่วงปี พ.ศ. 2551- 2559 ร้อยละ 90 ของผู้ถูกรกระทำเป็นผู้หญิง สาเหตุของปัญหาการใช้ความรุนแรง ในครอบครัวของสังคมไทย ความรุนแรงในครอบครัว คือ การใช้ความรุนแรงต่างๆระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันภายใน ครอบครัวย ซึ่งส่งผลทำให้เกิดอันตรายหรือความเดือดร้อนทางกาย เพศ หรือทางจิตใจต่อฝ่ายที่ถูกกระทำ และ รวมไปถึงการข่มขู่ คุกคาม การบีบ บังคับเพื่อการทำให้สูญเสียอิสรภาพ ซึ่งครอบครัวในจังหวัดเลยมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัวคือ ปัจจัยส่วนบุคคลพื้นฐานการเกิดปัญหาความรุนแรงส่วนใหญ่มาจากทัศนคติความคิดและอารมณ์ในตัวบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวอาจเกิดจาก การขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดการดูแลเอาใจใส่ที่เหมาะสม สมจากครอบครัว ขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน หรือบางกรณีบางคนอาจ เกิดในครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรงอยู่แล้วและปัจจัยด้านพฤติกรรม ครอบครัวที่มีสมาชิกที่ชอบบังคับขู่เข็ญ มีนิสัยก้าวร้าว อารมณ์

ร้อน ตีมีสุรา มีความเครียดมาจากการทำงาน หรืออาจมีสมาชิกที่ติดสารเสพติด จะมีโอกาสเกิดความรุนแรงในครอบครัวมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่สมาชิกไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว และครอบครัวที่มีพฤติกรรมความชอบส่วนตัว ที่ชอบดูสื่อประเภทที่มีการแข่ง ขึ้นต่อสู้หรือในบางครอบครัวจะมีสมาชิกที่ชอบเสพสื่อประเภทเกมออนไลน์ที่มีการสื่อถึงความรุนแรงจะมี โอกาสเกิดความรุนแรงในครอบครัวมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่ไม่มีผู้ที่ชอบดูสื่อเหล่านี้ ดังนั้นแนวทางแก้ไขและป้องกันการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวจะต้องป้องกันในครอบครัวตนเองโดยการให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่บุคคลภายในครอบครัว เมื่อมีการกระทบกระทั่งกัน เราควรเลือกที่จะหลีกเลี่ยงหรือให้อารมณ์ และพูดคุยกันด้วยเหตุผล แบ่งเวลาให้กับครอบครัว ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อเป็นการสานสัมพันธ์ให้สมาชิกในครอบครัวมีความรักและความอบอุ่นมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มีดังนี้

1. จังหวัดเลยและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลยควรติดตามเฝ้าระวังการเกิดความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเลย

2. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลยควรจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในองค์ความรู้ปัญหาของครอบครัวที่มีความหลากหลาย การป้องกันและการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัว บูรณาการร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้การสนับสนุนงานเยี่ยมบ้านและจัดสวัสดิการให้ครอบครัวที่ถูกกระทำความรุนแรงในพื้นที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเชิงปริมาณเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตฐานรากครัวเรือนที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเลย

2. ควรวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดเลย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงยุติธรรม. (2552). ในเอกสารประกอบการประชุม เรื่อง การคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว. กรุงเทพฯ: การประชุมทางวิชาการระดับชาติว่าด้วยงานยุติธรรมครั้งที่ 7.

กัลยา ยศคำสือ กุลชณิษฐ์ อดิรุจโชติสิริและธีรวัฒน์ วงศ์วีญญ. (2561). สิทธิมนุษยชนและแนวทางการป้องกันการละเมิดต่อประชาชนกลุ่มคนรักที่บ้านเกิด อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลยของเหมืองแร่บริษัททุ่งคำ จำกัด. **ประชุมทางวิชาการระดับชาติ “พะเยาวิจัย ครั้งที่ 7”** ระหว่างวันที่ 25-26 มกราคม 2561 ณ หอประชุมพญาเงาเมือง จังหวัดพะเยา, หน้า 2109-2123.

โทวิชญ พงศ์พันธ์อนุสร. (2013). วิฤกตการณ์แก้ไขปัญหาความรุนแรงในครอบครัวด้วยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550. **Journal of Thai Justice System**, 6(3), 65-80.

ธีรวิมล นิลเพชร และกัญญ์ฐิตา ศรีภา. (2562). สภาพการณ์ความรุนแรงในครอบครัวและการพัฒนาบทบาทหน้าที่ของตำรวจ ในการรับมือปัญหาความรุนแรง: ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 9. **วารสารพยาบาลตำรวจ**, 11(2), 326-338.

นญา พรามหันต์. (2560). ทายาทความรุนแรง แนวคิดการประกอบสร้างทางสังคมต่อการจัดการประสบการณ์ความรุนแรง. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

เพ็ญจันทร์ ประดับมุข. (2546). ความรุนแรงในครอบครัว: สถานะงานวิจัยและข้อเสนอเพื่อพัฒนาโครงสร้างระบบวิจัยในอนาคต. กรุงเทพฯ: คลังข้อมูล และความรู้ระบบสุขภาพ สถาบันวิจัยสาธารณสุข.

ภูเจริญศิลป์ สุภัสสร. (2553). ความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวกับการยอมความตามประมวลกฎหมายอาญา: ศึกษาเฉพาะความความผิดฐานกระทำความผิด ตามมาตรา 278 (ที่เกิดต่อหน้าธารกำนัล) และความผิดต่อเสรีภาพ ตามมาตรา 310 ทวิ. กรุงเทพฯ: คลังความรู้ สาขากระบวนการยุติธรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

วิษญาพร สอนสง่า. (2563). ภาพประกอบที่ 2. เลย: จังหวัดเลย.

ศราวุธ ศิลปวิทยา. (2562). ปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: คลังความรู้ สาขากระบวนการยุติธรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สุกัญญา สดสี. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560). ปัญหาการใช้ความรุนแรงของครอบครัวในสังคมไทย. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชวิทยาลัย:มจร. 6(ฉบับพิเศษ), 601-602.

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเลย. (2563). ข้อมูลความรุนแรงในครอบครัว. เลย: ฝ่ายนโยบายและแผน.

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. <www.ratchakittha.soc.go.th/> (สืบค้นเมื่อ 19 ธันวาคม 2563).

A.H. Maslow. (1943). *A Theory of Human Motivation*. Psychological Review 50.

Fishbein and Ajzen. (1975). *Belief Attitude Intention and Behavior: An Introduction to theory and Research*. Mass: Addison-Wesley.

Herzberg. Frederoc and Block Snyderman. (1959). *The Motivation of Work (2nded)*. New York: John Wiley Andersons Inc.

Pender, N.J. (1987). *Health Promotion in Nursing Practice*. 2 nd ed. Norwalk: Appleton & Lange.

Rogers, J. (2005). Aspiring to leadership—identifying teacher-leaders. *Medical Teacher*, 27(7), p629-633.